

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

<p>Megjelenik a szorgalmi időben minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár: Egy évre 2 frt Félévre 1 frt Egyes szám ára 10 kr.</p>	<p>Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. Komlóssy Ferencz. Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.</p>	<p>Az előfizetések, valamint a lap szellemi részét illető közlemények a „Népnevelő” szerkesztőségére címezve Budapestre (VI. Érsék-utca 2. szám) küldendők.</p>
<p>TARTALOM: Tanügyi közvélemény. Dr. Komlóssy Ferencztől. — Tiltakozás. Hódie mihi . . . -tól. — Vessző és bot. Várnaytól — Tárca: Halottak napján Czike Imrétől — Levelezés Egy jelenvolttól — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Tanügyi tájékoztató. — Nyilatkozat. Figyelőtől. —</p>		

Tanügyi közvélemény

ép úgy létezik, mint más közvélemény.

Legfontosabb érdekeit hanyagolná el eszerint az ország, legéletbevágóbb intézményei iránt mutatna menthetetlen közönyt, ha nem karolná fel a tanügyi kérdést. Nem mondjuk, hogy ezt nem teszi. De amit tesz, arról bizony nem lehet nagyon hangosan beszélni. Bizonyára sokkal többet tehetne, ha gyakran és erőteljesen hallatná hangját.

Es mi a közvélemény hangja? — A sajtó. Amely irányu sajtót a közönség leginkább pártol, az legjobban képviseli a közvéleményt.

Ha ez így van, pedig kétségkívül így van, mit következtessünk abból, hogy a tanügyi sajtó aránylag rosszul van pártolva; *kath. tanügyi sajtónk pedig jóformán nincs is* — mert csak nagy nehezen tudja magát fentartani.

Hát nem volna kath. közvéleményünk a nemzeti élet egyik legfontosabb kérdésében?

Az ország szívében, a központban, az események gyupontjában, *a fővárosban csak egyetlen egy kath. tanügyi lap van: a „Népnevelő.”* Ez is csak kéthetenként jelent meg eddig. Tett, amennyit elég szűk keretében tehetett 8 esztendő lefolyása alatt, mert ennyi idő óta szolgálja már a kath. tanügyet.

Fejlegte a nevelés és tanítás nehéz kérdéseit „cikkekben”, szórakoztatást nyújtott „tárcaiban”, az iskolára vonatkozó főbb mozzanatokról adott hírt a „vegyesekben”, és a „tanügyi tájékoztatóban” — szóval összes erejével azon volt, hogy megfeleljen a „tanügyi szaklap” címnek, s nyolcz év után önérzetesen mondhatja el, hogy ezt meg is tette.

De még egy más czél is lebeg előtte; egy magasztos, de nehezen kivihető czél: *ha nincs kath. tanügyi közvéleményünk, fáradhatlan kitartással ilyet megteremteni.* Mert a katolicizmus már sokkal többet tett a népért, sokkal nagyobb szolgálatokat tett a hazának a nevelés terén, hogysen töle ezen életkérdésben a szavazati jogot meg lehetne vonni.

S a „Népnevelő” azt akarja, hogy a katolicizmus gyakorolja szavazati jogát, gya-

korolja bátran, nyíltan és hangosan — legalább is oly széles körben, mint ellenci. Ebben pedig a „similia similibus” elvét kell követni, s ha elleneink kiterjedt sajtóban adnak nyilvánulást az ő „közvéleményüknek” — mi is világga boesátjuk kath. paedagogiai nézeteinket s közvéleményt esinálunk belőle s bizonyára nagyobb joggal, mint ők a sajátukéból.

Hogy azonban ezt tehessük, gyakrabban kell érintkeznünk közönségünkkel, többször mint eddig, mert a két-két heti látogatásnál kevés idő jut az égető kérdések minden oldalról való megvitatására.

Azért elhatároztuk, hogy a „Népnevelő” bár anyagi áldozatokkal és kockázattal heti lappá alakítjuk át. S ezzel egy régi kifogásnak álljuk útját, mikor t. i. a közönség így beszél: lap, jelenj meg gyakrabban, nyujts minél többet s mi is jobban fogunk pártolni, — a lap pedig imigy panasz-kodik: megjelenék én gyakrabban, nyujtanék többet csak pártoljatok

Azt hisszük, élénkség dolgában a „Népnevelő”-re eddig panasz nem lehetett, s ha keveset nyujtott, azt csak a két heti megjelenésnek lehet tulajdonítani.

Jövő évi január 1-étől azonban e tekintetben is elég lesz téve, mert a „Népnevelő” minden szombaton, tehát hetenként fog megjelenni.

Lapunk belső tartalma, ezen változás folytán módosulván következőkből fog állni:

I. Vezércikkek. Ezekben nemcsak a paedagogiát fogjuk művelni, elméletileg és gyakorlatilag, hanem kiterjeszkedünk a tanügyi politikára is.

II. Hazai és külföldi hírek rovata alatt regisztrálni fogjuk a hazai és külföldi nevezetesebb eseményeket, mely rovat némileg szükségtelenné fogja tenni valamely politikai hetilapra való előfizetést.

III. Tarczák-ban oly paedagogiai kérdések lesznek humorosan fejlegelve, melyek szórakoztatást nyujtanak és a komoly paedagogiát is szolgálják. — Azonkívül a nevelés-tanítás történelem nevezetesebb férfiai és eseményei is fognak azokban méltattatni és a józan felfogás tükrében bemutatlatni.

**IV. Irodalom és művészet rovatunkban ki-
légtetni fogjuk az irodalombarátokat, igazságos
és szigorú kritikát adva a megjelent és beküldött
művekről.**

**V. A „Vegyések”-ben fontosabb tanügyi mo-
zsanatok foglaltatnak, melyeknek kiegészítői:**

**VI. A „Tanügyi tájékoztató” cz. rovatban
foglalt rövid tanügyi hírek.**

Hogy pedig ezen rovatokat mindig érdekeseb-
bökké és változatosabbakká fogjuk tenni, erre nézve
szolgáljon biztositékul, hogy jelenlegi derék mun-
katársainkhoz mások is csatlakoztak, kik célunk
elérésében támogatni fognak.

**Miután ezentúl kétszer annyit fogunk nyuj-
tani mint eddig, lapunk előfizelési árát termé-
szetesen 2 frtól 4-re emeljük, és ¼ évi előfi-
zetéseket is elfogadunk.**

Bizalommal fordulunk a tanügy művelőihez és
barátaikhoz, kegyeskedjenek lapunkat támogatni. —
Régi előfizetőinket pedig kérjük sziveskedjenek mi-
nél előbb (legkésőbb december hó 15-ig) velünk
tudatni, vajjon lapunkat a megváltozott körülmények
mellett is megtartják-e? Intentiókra a jö-
vőben is lehet előfizetni.

A tanügybarátoknak — különösen a lelkes
uraknak — szíves figyelmébe ajánljuk az előfizetés
azon módját is, miszerint szerényebb ellátásu tan-
ítók számára rendelik meg lapunkat, mint azt
eddig is számosan tették.

Érdekesség, változatosság, jól értesültség, hig-
gadt ítélet: ezek egy lap főkellékei. Reméljük,
hogy ezt a „Népnevelő”-ben minden a paedagogia
iránt érdeklődő ember megtalálja.

Budapest, 1889. okt. 31.

Dr. Komlóssy Ferencz,

okl. főgymn. tanár, orsz. képviselő,
a „Népnevelő” szerkesztője.

TÁRCA.

Halottak napja.

Kikelet és enyészet, böleső és koporsó mily merő
ellentétek; egyik az életet, a másik a visszataszító
nyugalmat, a halált hordja méhében. Mily mérhe-
tetlenül tátongó űr van e kettő között, s mégis mily
könnyen áthidalható.

Születünk s meghalunk, kikeletet az enyészet
követi: ez a természet rendje.

Sötét komor felhők borítják az eget, süvöltő őszi
szél, ködben elvesző vidék s arezunkba hulló perme-
teg eső hirdetik a... halált. Ószre vált a kikelet,
haldoklik a természet. Vivődik az élet a halállal,
míg ez elyeli amazt, hogy az örök, a megmá ítha-
talan rendet hirdesse. A lehulló sárga levelekkel
játékot űz a szél s oda dobja lábaink elé, mintegy
emlékeztetőjeül a mulandóságnak.

Szomorú ünnepe van a temetőnek... Ha-
lottak napja...

E fenségesen gyászos ünneppel oly összehangzó
a természet haldoklása...

November másodikika, a halottak emlékeztetének
ran szentelve.

Tiltakozás

Vigilantibus jura.

Alig pár hete temettük el N. N-et, az ötven-
két éves tanítót s ez által Y...ban a kántor-
tanítói állomás megüresedett. Az y...i kán-
tortanítói állomás eddig, ha nem is látta el
fényesen a tanítót, de tisztességes kenyeret adott
nekí. Sajnos, hogy ezt most már csak a multa
mondhatjuk. Ugyanis a kántortanító tisztességes
fizetését megirigyelte valaki, és az „iskola-
szék” a népnevelés felvirágoztatása
céljából olyan határozatokat hozott f.é. okt.
1-ső napján megtartott gyűlésén, melyek a kán-
tortanító fizetését a minimumra zsugorítják össze.
Igy a többi között — a canonica visitatio szerint
köteles volt a kántortanító egy segédtanítót élelmezni
és fizetni. Az érdemes iskolaszék elhatározta, hogy
„miután a kántortanítói jövedelmek
a népnevelés felvirágoztatására
szánvák,” ezentúl a kántortanító két taní-
tót tartozzék nemcsak élelmezni és fizetni, hanem
mosással, világítással, szóval: mindennel ellátni.
Ezzel legkevesebb 350 frt új terhet sózván az új
kántortanító nyakába. Ez még nem elég, hanem
elhatározták azt is, hogy ezentúl a kántortanító
nem kapja a harangozásért járó kévéket; az
eddig a lakosoktól beszédett 120—125 pméő rozs
helyett fog kapni 83 pozsonyi mérőt; hogy a kán-
tortanítói lakásnál a 20 frtjg terjedő javításokat éven-
kint saját zsebéből tartozik a kántortanító
fedezni. Határoztak még a búcsúztatókra, stólaile-
tékekre nézve is. Szóval: nagy gondja volt az ér-
demes iskolaszéknek arra, hogy ezután a kán-
tortanító a templom egeré legyen. És a mi
a legesodálatabb, az, hogy ezen határozatok a plé-
bános és a szintén ott jelen volt kerületi esperes-

Tengernyi ember siet ki a temetőbe, hogy meg-
emlékezzék szeretteiről s hogy lerója kegyeletét irán-
tuk.

Megelevenedik a sirok környéke s az örök csend
helyét zaj váltja fel. Minden kis sirdomb egy-egy
virágos ágy s csak a mellette térdelve könnyezők
arcza juttatja eszünkbe a siralom helyét. A fejfák ko-
szorút öltének s a sirok halmaiba dugdosott pislo-
gó lángok oly kísértetiesen lobogtatják a fejfák
árnyát, mintha azok táncot járnának, pedig csak
a szél nyaldossa apró világjaikat. Az emberi
lélek könnyen elveszti egyensúlyát s benépesíti e
misztikus világot a holtaknak, gyarlósága rémeivel.

A mulandóság eszméje ragadja meg lelkünket.
Látjuk sirjaikból felkelni azokat, kik rég a nehéz
hantok alatt nyugosznak. Feljönnek közénk, hogy
rémitsenek s fülünkbe suttojják, hogy egykor ők
is így tapodták e hely göröngyeit, mint most mi,
s hogy mi felettünk is ugy fog zsibongani a tarka
tömeg, mint mi tesszük most, kik kijöttünk ide
örülni annak, hogy még élünk.

Igazán tarka képet nyújt a hullámzó sokaság.
Sokan vannak, kiket a kegyelet hozott ide, még
többen, kik szórakozásból, kíváncsiságból s időtöl-
téstől jöttek ki.

fanfelügyelő hozzájárulásával hozattak, és ezen uraknak nemcsak hogy nem volt egyetlen egy szavok e határozatok ellen, hanem ők fogják e határozatokat az illetékes helyre helybenhagyás végett fölterjeszteni.

Mi ezeket így hallottuk. Most még nem nevezünk meg senkit. Várunk, mi lesz e dologból. De ha csakugyan igaznak bizonyul, akkor e dolog értelmi szerzőit és végrehajtóit meg fogjuk nevezni és át fogjuk adni a tanítóvilág ítéletének!

Hodie mihi . . .

*

Felhívjuk az illető kerületi tanító urakat, miszerint ezen eljárás ellen testületileg tiltakozzanak, esetleg e célból rendk. gyűlést hívjanak össze. Meg vagyunk győződve, hogy a kegyelmes főpásztor ily visszaéléseket szentesíteni nem fog. Az iskolaszék szegénységi bizonyítványt állított ki magáról; sajnáljuk, hogy az egyházi közegek nem emelték fel tiltakozó szavukat, hanem a szegénységi bizonyítványt hitelesítették. Az ügy lefolyását nagy figyelemmel fogjuk kísérni és ha szükség lesz, az ország színe előtt fogjuk megbélyegezni az ilyen eljárást. A szerkesztő.

A vessző és a bot. *)

Rég elesévelt dolog már eme cikkemnek tárgya és szinte föltűnne, ha a napi lapok bizonyos idő leforgása után nem hoznák megint a felszínre, hogy úgy mellesleg egyet-egyét vághassanak végig rajtuk. Megszoktuk már az igaz, de hát azért mégis felsziszszentünk minden ütésre, mert hiába, ugy-

*) Reflexiók E. J. e. című mutatójára a „Humanismus az iskolai nevelésben“ című művéből, mely a hazai tanítószék méltó épülésére megjelent a „Nevelés“ című szaklapban.

A gazdag nyomában a szegény, a tudomány felkentje mellett a hétköznapi élet ismeretlen . . . Egyek ők most mind, a fájdalom egygyé, öszhangzóvá teszi a lelket, a szívet, az arcot A dús, színes, színes lámpái mellett ép úgy érez, mint a koldus, ki gyermeke sirhantja felett éleszteti kialvó gyertyáját.

A temető, a sir, az egyenlőség hazája. Kiket itt fenn a rang, a mód elválaszt; a temetőben sorban egymás mellé kerülnek. A halál nem ismer különbséget, összekeveri poraikat s nem tudnók megkülönböztetni, melyik a gyilkosnak, a jóttevőnek a gazdagnak, a szegények pora?

A fényűzés, a képmutatás azonban már itt is otthonra talált. A pillákon rezgő harmat nem mind igaz köny, nem a fájdalom sajtolta azt ki, nem a tiszta érzés gyöngye az . . . legalább nem mind.

Az édes anya keresztjére boruló árva fájdalom, a férje sírján terdelpelő nő fájdalma sem lehet hamis. Hol hát itt a színlelt fájdalom, a hamis érzés? Oh van itt az is elég . . . Ott egy izléssel feldíszített sír előtt áll egy fiatal özvegy, kinek férje az oltár mellől ment a haláiba, itt hagyva a szeretett nőt rövid boldogság után. Ott áll a nő,

gyunk vele, mint régi korban a rabszolgák akik már hozzá szoktak a korbács ütésekhöz, de azért mégis fáj mindig. Egy ideig fáj nekünk is az ilyen korbács ütés, de aztán megint leül vérünk és akkép böleselkedünk: könnyű neki ott a szerkesztőségben az iskola ügyeit intézni; kellene csak neki iskolába menni és a mai túlhumanisztikus eszközökkel élve rendet tartani és oktatni, meg nevelni, tudom másképp füttyölne, de hát szegény nem érti jobban s így inkább szánalmat érdemelne, ha megint nem az a tekintet lépne előbbre, hogy hát ha nem érti miért dugja bele az orrát? Ámbátor tőlünk akármibe dughatja, csak a nevelés és tanítás ügyét hagyja az arra hivatottnak; s hogy mégis betolakodnak jó tanácsaikkal e hivatlan tere azért csak megvetés a méltó jutalmuk. Ez a községes újdondászoznak szól.

A történelem mutatja, hogy az emberiségnek mindig kellett valaki, a kin bosszúságát kitölthesse. Már Adámnál látjuk, a kinek bosszúsága volt a kigyó; később rabszolgák és leigázott népek voltak az áldozatok; később mikor a rabszolgaság eltöröltetett következtek a jobbágyok; a hitszakadás után a papok és miután ez már elavult, most már mi reánk tanítókra is került a sor. Ha erről az oldalról fogjuk fel a dolgot, úgy hiszem legjobban lesz belenyugodnunk és meghagyunk gyermeket örömlük.

De mit szólunk ahhoz, ha valaki, a ki azt mondja magáról, hogy tiz esztendeje tanító, neki ül és megír egy rettenetes philippikát a bot és vessző büntetés ügyében a tanítók ellen és — szegyenlem még leírni is — kinyomatja azt. Ha a cikk íróját E. J.-t nem ismerném és biztosan nem tudnám, hogy tanító — szerettem volna azt az embert ismerni, a ki a kérdéses cikk elolvasása után képes lett volna engem arról meggyőzni, hogy

elhozta magával — nem a fájdalmat, a bánkódást, elhozta udvarlóját. Hol van e nőben a szív, a szerelem, a kegyelet?

És hány ilyen s ehhez hasonló látogatója van ma a temetőnek, ki volna megmondhatója? Egyedül a jó Isten, ki a szívekbe lát s a lelkekből olvas. A késő éjbe átnyulik az emlékezés, s fénytengerben uszik a temető; — azután csend lesz újból.

A mindennapi élet gondja elfoglalja a lelkeket; visszatérünk az élet zajába a munka mellé, hol ezer gondjaink feledtetik a fájdalmat, a bánatot, elnyomják az elhaltak emlékét

Az iskola „óraadó“ termeiből is tehetünk egy kis sétát a gyermek lelkével a temető keribe. A gyermeket ez oldalról különben is — mondhatom bátran — nagyon elhanyagolja úgy az iskola mint a társadalom. Minden oldalról visszatazó megvetéssel találkozik az életben, a kegyeletet, a szeretetet kevésbé ismeri; kínálkozó alkalom erre a halottak napja.

A tanító nem végez hiábavaló munkát, ha egy óra szűk keretét arra használja, hogy a gyermekekbe eszegegyesse a holtakról való megemlékezés nemességét, a kegyeletet s az élet savát, a szeretetet.

Czike Imre.

tanító írta. Ambár E. J. mint tanító már sokat engedett meg magának a tanítóság elleni nyilatkozatokban, de hogy ilyen — mondjuk meg finoman — képtelenségektől hemzsegő, a tanítókat bunkós bottal ütő és öndicsérettel parfümirozott könyvet megírt és még ki is nyomatta, azt alig értem, és hogy ebből fenti ezim alatt egy paedagogiai lap szerkesztője még mutatványt is közöl, azt már éppen nem értem, ha csak úgy nem, hogy olvasatlanul adták a nyomdába, mint egy híres paedagogiai író művét, melyben gánésoskodni nem szabad! Ha így történt úgy kár volt, ha pedig nem, akkor esodálkozom. Talán azért vágja úgy E. J. a tanítókat, hogy mint többször megjegyzi — a tanítónak önmagába kell szállni, ha egykor botra van szüksége, mert benne van a hiba. Akkor talán jobb lett volna E. J.-nak, ha először önmagába száll? Csakhogy ő nem tartozik azok közé kik azt megteszik és gondolkodnak a fölött: valljon nem e ő hibázta el. Mert ő különben is oly ember, ki önmagát esalhatatlannak tartja. Hogy honnan tudom? Lásd a „Népn. L.“-nak okt. 12. számát. Aztán kérem a nyájas olvasót, hogy lássa-e E. J. abbeli nyilatkozatát, midőn azt írta a tanítók anyagi jólétének emeléséről szóló könyvében, hogy „a képezdekbe illetve a tanító pályára csak lépnek, kik a további tanulásra anyagilag és szellemileg képtelenek“ azt meggondolatlanságból írta és e sértő nyilatkozatot visszavonja? Ugyebár ezt senki sem olvasta, de nem is fogja, mert ő ezt meggondolva tette; mert azt a tanítót, ki ezikkeket nem ír, csak műveletlen avagy legfelebb féljg művelt tanítónak tartja, el nem képzelhetvén, hogy lehet a nélkül élni, hogy az ember minden évben legalább is egy tuczat ezikkeket, stb. ki ne izzadjon; s mivel a tanítóság tulajdonképpeni része el tud lenni e nélkül, ergo a hiba a szellemi képtelenségben rejlik. Azt kérde a nyájas olvasó, hogy miért fakadok ki ily keserűen? Nem írási viszketeteg vitt erre, hanem az az érzés, melyet az egykori rabszolgák érezhettek, midőn egy rabszolga társuk akármily érdemek árán jogot kapott volt társait ugyanazon korbáceszal ütni, melyet annyiszor érzett ő is; és azért is, mert ez a könyv csak fegyver ellenségeink kezében, kik erre felkiáltanak: „ime, mit ír egy híres paedagogiai író,“ — mert a ki a szájuk ize szerint ír, az mindjárt híres és kitűnő, de én ilyen gyanus hírességből nem kérek.

De hát lássuk már a medvét!

Először is a verést klaszifikálja, azt állítva: „A verekedésnek tehát van értelme, sőt bizonyos körülmények között nevelői (!) hatása is. De az iskolában verekedésről nem lehet szó, itt csak a verés divik, ennek pedig nincs értelme.“ A verekedés nevelői hatását ugyan még nem tapasztaltam, de a jó pap holtig tanul, talán t. kollégáim tettek már ily tapasztalatokat és lesznek szívesek velem közölni, és én majd a t. szerkesztő ur engedelmével, mindnyájunk épülésére közlésem, hogy mások is okuljanak, mert a szerző elfelejtette ezt közelebbről megmagyarázni.

Tovább folytatja: „Tanító és tanítvány között

verekezés nem lehet. A tanítvány tehetetlensége érzetében nem támadhat, a tanító a támadó; támadja a helyzeénél fogva tehetetlent, a védtelent.“ Talán csak nem azt akarja mondani ezzel, hogy a gyermeket is fegyverezzük fel, hogy „nevelői hatása“ verekezés állhasson be? Abba pedig, hogy a védtelen támadtatik meg, bele kell nyugodnia még E. nek is, mert maga az Ur az, ki az embereket, ha rosszak, megbünteti, sőt azt is meglátogatja, a ki azt hiszi magáról, hogy jó, mert gy rlo voltunkra vall, hogy daczára ép eszünknek is követhetünk el olyasmit, miről nem is álmodjunk, hogy bünt követtünk el. És még sem szabad Isten ellen zúgolódnunk, daczára annak, hogy hibátlanak véljük magunkat, mert tehetetlenek vagyunk az Urral szemben és mert tudjuk, hogy csak javunkra válik. Ki sem bujhatunk alóla, nem is tudhatjuk, mi történik, de a gyermek tudja, hogy jó viseletért, szorgalomért soha sem büntetetik, hanem csak hanyagságáért, meg engedetlenség és rakonezátlankodásért. Vagy talán azt hiszi E., hogy a tanítók minden ok nélkül csak úgy járnak a bottal és oda suhintanak, ahová éppen esik? Már én ilyen rossz véleménynyel nem vagyok kollégáim fölül, hanem inkább hiszem, hogy ők is csak szükség esetén használják. Persze E. ideái szerint ez a szükség soha sincs. Én pedig azt hiszem, hogy ha egy iskolában a kellő szigor, fegyelem hiányzik, akkor nem a gyermek, hanem a tanító maga a védtelen a gyermekek rakonezátlanságával szemben.

Ezután áttér E. a vessző és a bot közötti különbség magyarázatára és úgy tartja, hogy „nálunk a botszállítás üzlete virágzik“ — és megmagyarázza hogy ahol a vessző meg van engedve ott esuda történik, mert végre is bottal növi ki magát a tanító kezében. Én már körülbelül 16 esztendeje, hogy a tanító vagyok és több mint 400 tanítót ismerek, de mondhatom még b o t o t a szó szoros értelmében még egyiknél sem láttam, hanem nádpálcát, azt igen. „A bot megfélemlit (hisz azt akarjuk elérni, hogy lássa a gyermek, miszerint az engedelmség főerény az iskolában) előli az önérzetet; (a kibea ez van, arra nem igen szokott büntetés kerülni) megalázza a büntetőt és a szenvedőt; (ha igazságos a büntetés, akkor nem, mert akkor a rablőgyilkosok büntető bírásra is megalázó volna a büntetés kimondása, pedig minden büntetésnek kell követni) akadályozza a gyöngéd érzelmek kifejlését; előli a nyíltságot, az őszinteséget.“ Ha ez áll, akkor furesa világot élnénk, mert mondhatom, az én időmben ugyan csak nem sajnálták nálunk a baculust, ha megérdemeltük, hanem bizony egyik iskolatársamról sem mondhatom, hogy oly szerenesetlen lény lett volna belőle, mint E. azt festi; de viszont azt merem állítani, hogy a már évek előtt megkezdett humanizmus hajsza gyümölesei már kezdenek érni. Ha ezt valaki nem akarja elhinni, nézze meg a most serdülő ifjuságot és biztos vagyok fölöle, hogy jobbulást nem fog látni a régi időkhöz képest, hanem hanyatlást, sőt folytonos, hogy kimondjam súlyedést.

De ez nem is lehet másképp, mert a gyermeknek már zsenge korában kell arra a tudatra jönnie, hogy minden tilalom áthágása érzékeny büntetést von maga után és az a tudat tartja őt vissza a rossztól. Az igaz, hogy amely gyermekben a hajlam a rosszra nagyon kifejezett, az alig javul meg a büntetés által, de ezzel analog az is, hogy a megrögzött tolvajt semmiféle büntetés sem riasztja el a bünténytől, de ha E. J. okoskodása szerint ezeket is szép szóval akarnók traktálni, akkor mások is kapnának vérszemet és mi lámpással kereshetnék a becsületes embert.

Tebát ezeket büntetni kell azért, hogy másokat elrettentsünk a büntől s így vagyunk az iskolával is. Könnyebb a bajt akkor irtani, mikor csak csirázik, mint akkor, ha az már fává nőtt, azt a büntető bíróra bízni. Ha már egy gyermeknél biztosak is vagyunk, hogy a büntetés nem eredményezi a javulást, mégis meg kell büntetni, hogy a többit elrettentsük, mert tudjuk jól, hogy a példa vonz és pedig különösen a rossz, annál fogva a tanító feladata azt a példát nem vonzóvá tenni s ha ezt humanisztikus érzelgéseinél fogva elmulasztja megtenni, a mulasztás büne terheli lelkét. Nem kell ennek a tulhumanisztikus iránynak oly tulságos dícséneteket zengenii, nem oly nagyszerű ez, mint a papiroson látszik. Ma már nincs az a tanítói kar, mint hajdanta, mely a legjobb esetben káplárokból állt, hanem művelt, iskolázott és tanult emberekből áll, kik csak akkor alkalmazzák a büntetést, ha arra szükség van. Ha valamelyik tulszásba esik, hát dorgáltassék meg, de egészen eltörölni, az akció, csak hogy minden akció reakció szül és mi meg ne legyünk reakzionáriusok, hanem inkább haladók, csak hogy nem épen oly irányban, mint E. J., ki tovább folytatván, így okoskodik: „Verjük a gyermeket: a) mert nem tanul, b) mert csintalankodik, c) mert erkölcsi fogyatkozásokban szenved.“ Az a) alatti pontra az a szerény megjegyzésem, hogy a gyermek vagy nem tanul mert lusta, vagy mert nem tud a többitel haladni. Azt csak nem képzelem, hogy valaki felmerné tenni egy tanítóról, hogy ez nem képes megkülönböztetni, vajjon egy gyermek képtelen-e haladni, vagy csak hanyag? Ha képtelen haladni, akkor a tanító bizonyosan nem fogja büntetni gyenge eszéért, hanem igenis, ha lusta. Már pedig az én véleményem szerint az oly szülő, kinek lusta gyermekét, ha b o t által is serkenti a tanító és célját éri, csak hálás lehet érte és ha nem hálás, megérdemelné, hogy a tanító a gyermeknek hátat fordítva, hagyná ott, míg be nem látja a hibát; és biztosíthatom E. J.-t, hogy rájön.

Várnay.

(Vége a jövő számban.)

Levelezés.

Nagy-Oroszi, okt. 24.

Tudva azt, hogy a „Népnevelő“ a tanítók szellemi és anyagi érdekeinek egyaránt minden időben lelkes támogatója, s hogy különösen a kath. tanítói körökben előforduló mozzanatokot éber figyelemmel kíséri, s az ezekről szóló értesítéseknek mindenkor készségesen tért ad: engedje

meg Nagyszád, hogy a drégely-palánki róm. kath. tanítói kör ez idei október hó 22-én Nagy-Oroszi mezővárosban megtartott üléséről röviden megemlékezhessen.

A szokott ünnepélyes szent mise után, melyen a tagok majdnem kivétel nélkül jelen voltak, — mivel az iskolaépület javítás alatt áll, — főtiszt. Marjich Agoston esperes és tanfelügyelő ur engedelmével, saját lakásán jöttünk össze, hol legnagyobb termét részünkre a gyűlés helyéül kegyesen átengedte.

Tanácskozmányunk az eszmékben gazdag és szóoklatában jeles elnöki megnyitóval vette kezdetét, mely szép beszédből az alábbi részleteket tartom szükségesnek ide iktatni:

„A mai korban a nemzet és egyház éber figyelme kíséri a tanítót, a mily terhes, oly szép és magasztos hivatásának teljesítésében. Méltányolva a nagy munkát, annak anyagi jövőjéről is gondoskodni, mind a két tényező kedves kötelességének tartja, mert a mai kor tanítója nem a rég mult szinpadi alakja, hanem oly tényezője a művelt társadalomnak, kit örömmel és büszkeséggel emel fel magához a nemzet és egyház egyaránt, s kinek állását tiszteltté és becsültté emelni, mindenki legfőbb hazafiúi kötelessége ek tartja; mivel mindinkább általánossá lesz azon meggyőződés, hogy csak az a nemzet lehet nagy, dicső és boldog, hol a tanító illő elismerésben és becsülésben részesül.“ Szűnni nem akaró éljenzés volt a felelet a jeles megnyitó beszédre.

Ezután a mult évi tanácskozmány jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítettett

Most Ravasz József ipoly-nyéki kántortanító ur kelt fel, s érvekben gazdag beszédben fejtegetvén a kántortanító mai szomorú anyagi helyzetét, s egyszerűs mind hogy a tanító jövedelmének rendezése napi kérdés tárgyát képezi nehogy félreértések nagy hallgatásunk miatt, a régi szomorú állapotban kelljen megmaradni; jónak találná ha egyszer mi is a tettek mezejére lépni annál inkább, mivel nem csak a világi de az egyházi főhatóságok is teljes jóakarattal magunkénak vallják ezen ügy mielőbbi rendezését Különösen az egyház jelesei közül tünnek ki többen, kik jogos és méltányos kívánalmaikat szóval és tollal segítenek diadalra juttatni. Hogy többet ne említsen, csak nagys. dr. Komlóssy Ferencz orsz. gyűlési képviselő urat állítja fel dícséretes például; ki nem csak az országgyűlésen jeles szóoklataival tesz nagy szolgálatokat a haza tanítóságának, de nagyban elősegíti a jobb jövőt akkor is, midőn a mindinkább szélesebb körben terjedt és általa szerkesztett „Népnevelő“-ben mindenkor készségesen ad helyet oly cikkeknek, melyek a tanító anyagi javulását czélozzák. Ha ez így van, akkor eljöttnek tartja szóló az időt, hogy egy szerény indítványnyal lépjen fel, mely abból állna, hogy terjesztessék Magyarország primásához kegyelmes főpásztorunkhoz egy emlékirat, melyben kéressék fel legmelyebb alázattal, hogy magas állásának tekintélyével és hatalmának teljes súlyával hasson oda kegyesen a nagy mélt. val. és közoktatási miniszter urnál, miszerint választassék el a tanítói jövedelem a kántortól, s így a kántortanító a legkisebb községben is mint tanító is kapja meg minimumát a 300 frtot, még pedig készpénzben s egy kézből, s a kántori teendőkért pedig egy készitendő kulcs alapján külön díjjaztassék. Mielőtt a kör határozatot mondana ez ügyben jónak látja a „Népnevelő“ legutóbbi számában megj lent „Hajnalodik!“ című cikk felolvasását Ez főtiszt. elnök ur kegyes engedelmével felolvastatván, igazságos és

helyesnek találtatván, s az ép jelenlevő czikk írója megéljenése után, nyomban határozatra emeltetett Ravasz József ur indítványának elfogadása. Az emlékirat elkészítésével egy háromtagu bizottság bízott meg, melynek tagjaul Krikovits Vincze drégely-palánki, Ravasz József nyéki és Szokoly István balogi tanító urak lettek megválasztva.

Egy másik indítványt Brenner István ipolysági tanító ur tett azon irányban, hogy a szent István napi nagygyűlés határozatait s javaslatait, különösen a nyugdíj rendezését illetőleg, pártolva és gyenge erőnkől támogatva, mi is hasonló feliratot intézzünk a magas képviselőházhoz, mely felirat átadására és pártolására Hont megye, ipolysági járás jeles képviselőjét nagys. Horváth Béla urat keresse fel kérelmével a kör. Rövid eszmecsere után az indítvány el fogadtatván, egyszersmind Brenner István, Juhász János ipolysági és Vágner János palásti tanító urak személyében egy hármastagú bizottság választott; kik a bennök helyezett bizalmat megköszönve ígérték, hogy minden erejükből iparkodni fognak a kör kívánalmainak eleget tenni.

Az indítványok végeztével ezen tétel: „Miként taníttassék a magyar nyelvtan a népiskola I-ső osztályban?“ olvastatott fel, Vinkovits Vincze, Vágner János, Véber Károly, Tóth Ödön és Szokoly István tanító urak által. Az elnöklő esperes ur meleg hangú köszönését nyilvánítá az íróknak a szorgalom és szakavatottsággal kidolgozott munkákért, egyszersmind felhívá a többi tagokat is, hogy munkálataikat legkésőbb nyolcz nap alatt adják be.

A más tanítói körök munkálkodásának ismertetésüel felolvastatott még a „Népnevelőből“ az új-bányai román. kath. tanítói egylet javaslata, mely talpraesett, szép nyelvezettel, s alapos indokokkal irt javaslat általános tetszésben és pártolásban részesült.

Végül a „Népnevelő“ és a „Népiskolai tanügy“ a tagok szíves pártfogásába melegen ajánltatván, ígértetett, hogy minél többen fognak iparkodni maguknak e jeles tanügyi lapokat megszerezni.

Több tárgy nem lévén, elnöklő esperes ur meleg hangú szavakkal köszöntö meg a szép számmal egybegyűlt tagok ügybuzgó közreműködését, buzdítván őket a vallás erkölcsös nevelésre s hivatásuk pontos s lelkiismeretes teljesítésére, a tagok éljenzései közt a tanácskozmányt bezártanak nyilvánítá, s egyszersmind a kör tagjait régi szép szokása szerint ebédre hívá meg vendégszerető asztalához.

Itt Ravasz József nyéki kántortanító ur köszönvéu meg a kör nevében az irántuk tanusított jó indulatot, különösen azért is, mert szerinte vannak még most is itt-ott olyanok, kik méltóságuk alolinak tartanak azt, ha egy tanító asztaluknál helyet foglalna, egyszersmind ígéré, hogy megvan győződve és hiszi, hogy a kör minden tagja teljes erejéből fog iparkodni, hogy a legjelesebb és legjobb tanfe ügyelők egyikének szeretetére és jóakarására mindenkor érdemes lehessen.

Most még egyet. Boldog az a kör, melynek ily áldott jó lelkü, s a tanítókat atyailag szerető tanfelügyelője van; ki a gyengét szép szavaival, a szorgalmas és jeles tanítót elismerésével és pártfogásával buzdítja a jó, szép és nemesre. De van is itt szorgalom iparkodás! dolgozik itt serényen mindenki, de nem azért a szűk anyagi haszonért a mit jövedelemnek csufolnak, hanem a nagyrebesült tanfelügyelő szereteteért.

Isten áldjon meg nemes lelkü jó atyánk! élj még sok számos éveken át dicső egyházunk, szeretett hazánk javára; barátaid, atvalloid s a Téged oly igazán szerető tanitoid örömeire! . . .
Egy jeleavolt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— **Bodnár Gáspár** lapja a „Téli Esték“ a III. évfolyamba lépett. Az I és mutatóvényszám-ról, mely e napokban jelent meg, csak ismételtük azt, amit annak idején az I. és II. évfolyamról irtunk. A lap az értelmesebb magyar népnek, a munkásoknak, iparosoknak, szóval a magyar polgárságnak téli oktató és nemesen szórakoztató olvasmánya. Oly lap, melyet nyugodtan adhat a családapa övéinek kezébe, mert abban nem található más, mint igaz, jó és szép. Reméljük, hogy az a fogadtatás, melyben a derék lap a multban részesült, az évben még fokozottabb lesz és a nevezeték kedvencezévé fogg válni. Ajánljuk t. olvasóinknak a nép között való terjesztésre. Előfizetési ára november, december, január és február hónapokra 1 frt, mely Molnár János kiadóhoz Szatmárra küldendő.

— **Megjelent és beküldött:** Deutsches Lesebuch für Volksschulen von Johann Polster., Karl Frühwirth, Ludwig Posch. II. Teil. III. Schuljahr. Budapest, 1890. Franklin-Verein. Ára 55 kr.

— **De Lassalle János.** Néhány lap a keresztény paedagogia történetéből. Irta Gyürky Ödön. Külön lenyomat az „Egyházi Közlöny“-ből. Ára 15 kr. De Lassalle az emberi nem művelődéstörténetének egyik legnagyobb alakja, a kath. nevelésügynek óriási érdemeket szerzett munkása, a népnevelés lánglelkü reformátora s az annyira dicsőített Pestalozzi megelőzője, sőt sok tekintetben felülmúlója is volt — ezt bizonyítja be érdekes és vonzó előadással Gyürky. Melegen ajánljuk.

— **Magyar Szentek Legendái** (Jézus szentséges szívének virágos kertje hazánkban.) Irta Rosty Kálmán S. J. Haynald Lajos kalocsai taboros érsek felszázados papságának ünnepeére ajánlotta fel, ezen ékes irányu és szép kiállítású művet (Franklin társ. nyomdájá) a Jézus társaságának collegiuma Kalocsán.

— **„Jeles írók iskolai tára“** ez. gyűjtemény XXXVI. kötete, a mely Pázmány válogatott egyházi beszédeit nyújtja szerkesztve, alapos bevezetéssel és praktikus glossariummal ellátva Bellaag Aladár középiskolai tanár által. Elismerésre méltó okok vezetik a könyv szerkesztőjét a jelen beszédek kiadásában; azt kívánja, hogy ne legyen Pázmány rejtett kincs és véka alá rejtett világosság, hanem a művelt nemzetek példájára olvassassék.

Megjelent Bpsten a Franklin-társulatnál ára 60 kr.

— **Róder Flórent** a vallástani könyvek ismert nevü írója közrebocsátotta „Bibliai föld és országismé“-jét 2-ik kiadásbau a felső nép, polg. és középiskolák számára. Komolyan megfontolva, hogy történetet földrajzi ismeretek nélkül tanítani terdeség s tekintve ezen módszernek nálunk többé kevésbe elhanyagolt voltát, örömmel kell fogadnunk a jelen könyvet. Megjelent Bpsten a „Franklin-társulatnál“, ára 50 kr.

— **Több beérkezett műről a jövő számban.**

VEGYESEK.

T. olvasóink b. figyelmét felhívjuk
„Tanügyi közvélemény“ cz. első cikkünkre.
*Ki van benne fejtve, miért akarunk a Nép-
 nevelőből hetilapot. T. olvasóink, reméljük,
 méltányolni fogják önzetlen törekvéseinket s
 azért igen szépen kérjük, ne sajnálják a kis
 fáradságot és értesítsenek minket, ill. fizessenek
 elő vagy rendeljék meg lapunkat minél-
 előbb, hogy magunkat tájékozhasssuk.*

*Istenben bízva határoztuk el magunkat
 e lépésre, hisszük, hogy nem fogunk csa-
 latkozni!*

A „Népnevelő“ szerkesztősége.

Dr. Haynald Lajos kalocsai biboros érsek, okt.
 15-én ünnepelte áldozásának 50-ik évfordulóját.
 A pápa, a király, Simor hercegprimás stb üdvö-
 zölték a jubilánst. Az ünneplőkhoz mi is őszinte
 szívvel csatlakozunk, kívánva, hogy az Ég igen
 hosszúvá nyujtsa drága életét a haza, egyház és a
 tanügy javára. — Ez alkalomból legyen szabad
 felsorolnunk azon alapítványokat, melyeket a jub-
 láns népiskolai és nevelésügyi czélokra tett kalocsai
 érsekségének ideje alatt: a) Iskolák, intézetek épít-
 és fenntartására 964.700 frt, és pedig: a szé-
 csényi árvaház, nőzárda és kórház építésére és
 felszerelésére 34.653 frt, a szécsényi hármasté-
 rület fenntartására 48.604 frt, a szécsényi róm. kath.
 fiúiskola alapítványai- és egyéb czéljaira 15.133,
 a kalocsa-megyei kántor anitók nyugdíjalapjára
 40.000 frt, a kalocsai árvaházra 69.442 forint, a
 kalocsai árvaházban külön 4 kalocsai árva eltartá-
 sára 10.000 frt, a szabadkai nőzárda- és leányiskola-
 ra 40.994 frt, Erdélyben két árva nevelésére
 5000 frt, az ó-becsei iskolánéknak intézetére 4000
 frt, a bácsi iskolánéknak intézetére 54.764 frt, a
 bácsi árvaházra 82.194 frt, a bajai r. k. népiskola
 javára 21.836 frt, a bajai iskolánéknak intézete
 javára 11.011, a kalocsai r. k. népiskola s tanítók
 javára 63.202 frt, a zombori iskolánéknak intézetére
 10.835 frt, a zombori árvaházra 80.000 frt, a kun-
 bajai iskolánéknak intézetére 20.000 frt, az újvidéki
 iskolánéknak intézetére 11.102 frt, a jankovaezi
 iskolánéknak intézetének 6032 frt, a temerini iskola-
 néknak intézetének 6000 frt, a bácsalmási iskoláné-
 knak intézetének 6000 frt, a kalocsai Jézusársasági
 atyák vezetése alatti intézet nagyobbitására 116.935
 frt, az orsz. r. k. tanítói segély egyletnek 2000 frt,
 a kalocsai férfitanító-képezdére 5.574, a kalocsai
 tanító-képezdének 8.97 frt; b) ösztöndíjak, tanu-
 lók jutalmazására és nevelésére 75.168 frt.
 Fösszeg: 1.039.868 frt.

— **A szalkavidéki r. kath. néptanítók egye-
 sülete** lapunk szerkesztőjének elismerést szavazott
 a képviselőházban a tanítók ügyében kifejtett mű-
 ködéseért, a következőben: Nagyságos képviselő ur!
 Ez évi február hó 22-én tartott országgyűlési be-
 szédében, oly állást foglalt el a néptanítók érde-
 kében, a midőn azok egyéves önkéntességi joga
 mellett felszólalni kegyes volt. hogy nem csak a
 szalkai r. kath. tanítói kör, de az egész imádott
 magyar hazánk összes néptanítóinak rokonszenvét,
 háláját és nagyrabecsülését kiérdemelte. — Nincs
 semmi magasztosabb, mint az, ha az erősebbek
 a gyengébbeket segítik a révparthoz eljutni, mert
 biz a tanítói pálya még ma is mostoha gyermeke
 a többi szellemi dolgokkal foglalkozó pályáknak s
 reánk illenek Petőfi koszorus költőnk e szavai:

„Mert oly nehéz s oly göröngyös az út,
 Az ember annyi sivatagra jut.“

Ha már az anyagiakat nem vesszük oly erős
 számításba s a kor fájdalom, még ma sem ipar-
 kodik a könnyeket letörölni, legalább oly egyen-
 jogúságot adna szerény polgári állásunk mellett,
 mint azoknak, kik szellemi kincsökkel még távol-
 ról sem tesznek annyit a népboldogításra, mint a
 néptanítók. — De nagyságos képviselő ur jobb-
 ját nyújtotta a néptanítóknak, mint gyengébb-
 nek, egyedül egy maga annyi száz közül, midőn
 erősen hangoztatta az országgházban: „A
 néptanítóknak is kell, hogy elnyerjék az egyéves
 önkéntességet s kell, hogy törvénybe iktattassék.
 — Eklatans bizonyossága az annak, mennyire szívén
 hordja Nagyságod a néptanítók sorsát, elhiheti
 képviselő ur nem háladatlanokat szoritott keblére.
 Fogadja érte legforróbb köszönetünket. Hálás szív-
 vel és a legmélyebb hódoló tisztelettel véli keblé-
 ré a szalkai tanítói kör Nagyságos képviselő ur-
 nak folyó évi febr. hó 22-én az országgházban a
 néptanítók érdekében tett páratlan felszólalását s
 azon leszünk mindenkor és minden körülmények
 közt, hogy e magasztos eszme megvalósítása iránti
 törekvéseinket kimutassuk. — Éltesse a jó Isten
 még számtalan éven át Nagyságodat zaklatott ma-
 gyar hazánk felvirágozására és a néptanítók bold-
 dogítására; ezt kívánják a szalkai r. kath. népta-
 nitói kör hálás tagjai. — Vámos-Mikolán 1889.
 év augusztus 22-én. Kovács József, egyesületi
 elnök, Veszélák Lajos, a szalkai tan. kör. jegyzője.

Tanítók küldött-ége a kultuszminiszternél. Im-
 pozáns küldöttsége a III. egyet. tanító-gyűlés vég-
 rehajtó-bizottságának keresie fel e hó 17-én gr.
 Csáky Albin, vallás- és közoktatásügyi m. kir. mi-
 nisztert, hogy átnyujtsa neki az orsz. tanítói
 nyugdíj-törvény revíziója s a tanítói
 fizetések rendezése tárgyában, a szt.
 István-napi tanító gyűlés határozatai alapján készí-
 tett kérvényeket. A 42 tagból álló küldöttséget,
 melyet Lakits Vendel, elnök, vezetett, a miniszter
 kiváló szíveséggel fogadta. Az elnök kifejezést adva
 ama rendíthetetlen bizalomnak melylyel a hazai ta-
 nitóság a miniszter iránt viseltetik, kérte ő nagy-
 méltóságát, hogy a tanítóság e két igen fontos
 ügyét felkarolni s azok megvalósítása érdekében
 minden lehető megteenni méltóztassék. A lelkes el-

jenzéssel kísért üdvözlés után gr. Csáky Albin szolt keresetlen, egyszerű szavakkal, egy azonban, hogy a jelen voltak arczán az öröm sugárzott, midőn a miniszter kijelenté, hogy nemcsak igéri, de töle telhetőleg ki is fogja vinni, hogy a tanítók jogos kívánalmai mielőbb teljesedésbe menjenek. Beszédét nem egyszer szakította félbe a küldöttség lelkes éljenzése, a mi még nagyobb mérvben nyilvánult akkor, midőn beszéde végén kijelenté a miniszter, hogy a mint az államháztartásban helyre áll az egyensúly, nemcsak neki, de magának a törvényhozásnak is első gondja lesz a tanítók anyagi helyzetét segíteni. — A küldöttség melyben számos vidéki kartárs is részt vett, ezután Berzeviczy Albert államtitkárt kereste fel, hol Szőke István alelnök, tolmácsolta a tanítók kívánalmát. Berzeviczy szintén a legrokonszenvesebben fogadta a küldöttséget, s támogatását minden irányban megígérte. (Népn. Lapja 43. sz.)

Az autonomia kérdése a pozsonyi katolikusköznél nemsokára megoldást nyer. Mutatja ezt azon körülmény, hogy már hetekig fáradoznak az alapszabályok összeállításán. A tervezet már egészen kész van, csak az egyes §-ok módosításai fölött folynak még az értekezések. Amint ezen fáradságos munkán tulessnek, azonnal elküldik alapszabályaikat ö Eminenciájához. Az alapszabályok czíme: „Az esztergom-főmegyei egyház hatóság alatt álló Pozsony szab. kir. város róm. kath. aut. hitközség önálló szervezete.“ — Allanak ezek X. fejezetből, összesen 100 §-ból. Az egyes fejezetek: I. Általános határozatok. — II. A hitközség tagjairól. — III. A hitközségi képv. eletről. — IV. A képviselő-testület tagjainak választásáról. — V. A képviselő-testületről. — VI. A véduri választmány. — VII. Az iskolaszék. — VIII. A temető-bizottság. — IX. A tisztviselőkről. — X. Atmeneti intézkedések. — Bennünket leginkább a VII. fejezet érdekeli, mely elősorolja kik az iskolaszék tagjai. Ennek i) pontja így hangzik: „A tanító-testület által minden 10 tagja után választott egy-egy tag, kik azonban mint ilyenek saját vagy a tanító-testület tagjait illető ügyekben csak véleményes szavazattal bírnak.“ — Ezzel szemben az 1876. XXVIII. t.-cz. (a népiskolai hatóságokról) 9. §-a világosan kimondja, hogy a tanítók az iskolaszéknek „tanácskozási és szavazati joggal bíró tagjai.“ Reméljük, hogy a pozsonyi tanítók törvénybiztosította jogaikat érvényesíteni fogják.

— **A n-szombati vikáriátus r. k. tanítóinak** egyesülete okt. hó 24-én tartotta nagygyűlését (?), mely szegényletes fiaskóval végződött gyűlés egy cseppet sem válik a tanítói társas és egyesületi élet dicsőségére. A közel 300 tagból álló testület, mely valamikor népes gyűlésein actualis jellegű kérdések tárgyalásával foglalkozott, ma 10–12, részben nem is illetékes tanító érdeklődését bírta csak felkelteni, a kik hivatra érezték magukat arra is, hogy a tisztújítást részint a jelen, részint a távol volt tanítók sorából megejtsék. Általános feltűnést keltett a tagok csekély számu megjelenése még inkább azonban azon körülmény, hogy a helybeli tagok közül egyetlen egy sem volt jelen,

még az egyh. tanfelügyelő sem. Az egykor virágzó egyesület sajnálatraméltó hanyatlása vagy mondjuk bukása okainak részletezésétől eszupán a kath. egyes. élet, s az ülést vezető püspök-vikárius magas személye iránti tekintetek tartóztatnak vissza, remélve, hogy a fensőbb egyh. hatóság ugysis fog érdeklődni az ügy iránt. —??—

Tanügyi tájékoztató Hymen. Mihalicska János, pozsonyi kath. nép- és iparisk. tanító, október 20-án tartotta eljegyzését Nemilley Angyalka kisasszonnyal Pozsonyban. Vivat! — **Berzeviczy Tivadar.** kir. tanácsos, nyug. tanfelügyelő, Berzeviczy Albert államtitkár édes atyja, f. é. okt. 19-én, életének 72. évében elhunyt. A boldogultnak egész élete a komoly munkának szolgálatában állott, s különösen mint sárosmegyei tanfelügyelő a megye nevelés- és oktatásügyének történetében kiváló helyet foglalt el. Az ö. v. f. n. — **Szokoly Ist. ant.** lapunk szorgalmas és derék munkatársát nagy csapás érte. Édes anyja egy évi betegkedés után okt. hó 27-én reggel 5 órakor visszaadta nemes lelkét Teremtőjének. A Népnevelő szerkesztőségének s bizonyára t. olvasóinak is, őszinte részvéte enyhítse k. barátunk fájdalmát. R. j. p. — **A képviselőház** okt. 28-iki ülésén a köztak és vámokról szóló tjav. tárgyalásakor Kiss Albert a 25. §-nál azon módosítványt nyújtotta be, hogy a nemzet napzámosai, a tanítók és családjaik, kiknek fizetése az évi 300 firtot meg nem haladja, a közmunka teljesítése alól felmentessenek. Baross miniszter és a képviselőház elfogadta a módosítványt.

Nyilatkozat.

A „Népnevelő“ 17. számában „Tánczolja, édes gyermekem!“ czím alatt megjelent cikkemben egy kis baklövést követtem el kötelességemnek tartom ezt nyíltan kijelenteni, nehogy a t. olvasók félrevezetésről vádoljanak. Ugy hiszem, nem fogják rovásomra írni, ha hibámat meg- és beismerve, bocsánatot kérek s így a hibát jóvá teszem.

Bocsánatot kérek első sorban az egy igazgatótól, hogy szerénységét megsértettem, midőn őt mint egyedül bölcsét odaállítottam s minden dicsőséget ö neki tulajdonítottam. Ez hiba volt tőlem. Mert nem ő az egyedüli a fővárosban, a ki a táncztanítást a főváros elemi iskoláiba behozta. Vannak ilyen bölcsék többen is. Azért bocsánatot kérek másodsorban a többi igazgatótól, kiknek rovására azt az egyet kintüntettem. Kérem őket, sziveskedjenek az egynek, tehát érdemetlenül juttatott dicsőretet egymás között testvériesen megosztani. — De bocsánatot kell kérnem harmadsorban a főváros tek. tanácsától is, mely nem oly bünös a dologban, mint azt a látszat mutatja. Lehet-e ugyanis a tanácstól nagyobb paedagogiai tudományt követelni — hiszen tagjai közt, és ezt nagyon szivesen elismerem, paedagogus nincs — mint a többi igazgatótól? Az igazgatók — ugy gondolkozhattak a tanács t. tagjai — 3–4 évig tanulták a neveléstan, sok esztendőn át gyakorlatilag is művelték, hát többet is kell nekik hozzá érteni, mint nekünk, kik csak annyiban értünk hozzá, amennyiben minden ember többé-kevésbé orvos, lóismerő és paedagogus! Ha tehát ők kérik a táncztanítást, nekünk nem szabad akadékoskodnunk, mert neveléstanai tudatlanságunkat napfényre hoznók. Meg kell engedni, hogy a látszatot megmentsük. — Tisztelet ennél fogva a t. tanácsnak, de megrovásra érdemesek azon igazgatók, kik a t. tanácsot oly nagyon kompromittálták és a neveléstanra oly durva csapást mértek. — Értem most már a vidéki tanítókat, miért néznek bámulattal fővárosi kollégáikra? Nem esoda, midőn a fővárosiak oly tudományval vannak eltelve, amiről ők sohasem is hallottak.

Clara pacta, igen; de boni amici az ilyen igazgatókkal és azokkal, kik az elemi iskolai táncztanítást pártolják, nem lehetünk. *Figyelő.*

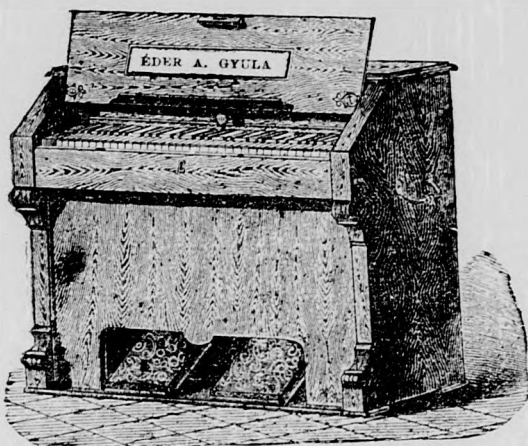
ÉDER ANTAL GYULA

orgona-harmonium és zongora-gyáros és törv. esk. szakértő.

Budapest, IV. kerület, váczi-utca 4. szám.

A főt lelkészek, t. tanító uraknak, községeknek, zeneköröknek, iskoláknak, dallegyeknek, kántoroknak és egyáltalában minden zenekedvelőnek ajánlom az általam készített

iskola- és templom-orgona-harmoniumot

a mellékelt rajz szerint, melyekből az országban már több ezer van használatban, s melyekről sok elismerő nyilatkozattal szolgálhatok.

Ezen orgona-harmoniumok szép és izlésteljes falurkolatban vannak, a szállításra fogantyúkkal vannak ellátva, igen kevés helyet foglalnak el, könnyen szállíthatók, erőteljes s igen kellemes hanggal s különösen erős belszerkezettel bírnak, s hogy ezen orgona-harmoniumok a tanító urak és iskolák által is könnyen megszereshetők legyenek, az árakat a legjutányosabban, következőkép állapítottam meg:

1-ső számú 4 oktáv 1 változattal, Expressió (puhafa szekrényben)	80	frt
1-ső A. sz. 4 „ 1 „ „ (tölgyfa „	90	frt.
2-ik számú 4 „ 1 „ „ (tölgyfa szekrényben)	100	frt.
3-ik „ 4 1/2 „ 3 „ Forte, Expressió, Forte	115	frt.
4-ik „ 4 1/3 „ 5 „ Forte Sourdine, Express.-Tremblant,	125	frt.

A nevezett árak készpénz fizetés mellett értendők, azonban részletfizetésre is elárulom, mely esetben az árak aránylag magasabbak. Minden hangszerért több évre írásbeli jótállás nyújtatik. Új és kijátszott bel- és külföldi zongorák, pianók és harmoniumokból szintén dus raktárt tartok: valamennyi hangszert, miután a legիրnevesebb 37 gyár raktárát bírom, további csupán gyári-raktár- és raktár-helyiséget tartok, s azonfelül gyáros és kereskedő is vagyok, s a legkisebb haszonnal is beérem, jelentékenyen olcsóbban adhatom el, mint az érintett helyeken. Minden bármi néven nevezendő zongora-, orgona- és harmoniumjavítások és hangolások, mint minden egyáltalában e szakba vágó munkák, mindenkor a legpontosabban s legjutányosabban eszközöltetnek. Kijátszott hangszerek becseréltetnek vagy készpénzfizetés mellett átvétetnek. Megbízásokra mindenkor készséggel válaszoltatik.

Felette jutányos áron

kaphatók továbbá a következő háztartási cikkek:

Zárda szilvoriom. Nagyon régi és valódi szerémi
Zárda szilvoriomom számos utánpótlás legjobb bi-
 zonyítja annak kiváló, eddig felül nem mult minőségét
 1 frt. 20. 2 frt.
Valódi borovicska. 1 frt.
Valódi kölni-víz Johann Maria Farina, a valódi kölni-
 víz legrégebb készítője. 50 kr. 1 frt.
Fogfájás, roszt szájzag és a fogak tisztítására aján-
 lom dr. Hartung száj és fogvizét. 60 kr
Egészségi Closet-papíros. Olcsó és felette ajánlatos.
 1000 nagy lap 1 frt.
Mosdószappan. Glycerin fehér vagy sárga 1 doboz 12
 nagy darab 2.— **Finom mandula-szappan.** 1 do-
 boz, 12 nagy darab 2.— **Moschus-szappan.** 1 doboz,
 3 nagy darab 1.— **Legfinomabb viola-szappan.**
 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb rózsza-szappan.**
 1 doboz, 3 drb. 1.50 **Legfinomabb napraforgó-
 szappan.** 1 doboz, 3 drb. 1.— **Cocus-szappan.** 5
 drbot tartalmazó 1/2 kil. csomag —30 **Közönséges
 mosószappan.** Legjobb minőségű 1 kiló —40.
Kénes gyufa. 100 csom. 60 kr. **Szalon-gyufa** 100
 csom. 65 kr. Svéd-gyufa 500 skat. 4 frt. **Legfin. rózsza-
 színű szalon-gyufa** 100 skat. 1 frt 20. **Kis sza-
 lon gyufa** 100 skat. 1 frt. **Viasz-gyufa** 1 tucat do-
 bozzal 30 kr.

Valódi svéd zsír fénymaz a legjobb az eddig elő-
 állított fénymazak között, használatnál sok vízzel hígítva s
 a bőrre kenve gyorsan a legszebb és legtartósabb fényt idéz
 elő. 10 skatulya 1 frt.

Zacherl, valódi perzsa rovarpora. Minden ro-
 varnak, mint balhának, poloskának, sváb és orosz bogár-
 nak, legyeknek, molyoknak, hangyáknak kiirtására. 1 kis
 csomag 20 kr. egy köz. cs. 35, és nagy üveggel 1 frt.

Szoba- vagy virág-füst poralakban 1 levél 10
 kr. 1 doboz 20 kr. 1 csom. 50 kr.

Angol padlólack. (Alap és fénymaz egyszerre.) Gyor-
 san szárad, mindennemű padlóra, egyszerre színt és fényt
 tartalmaz. Mindenki alkalmazhatja szakértelem nélkül, te-
 hát nem kell szakmunkás. — A padlófényezéshez kizárólag
 ezen lackot ajánlom, mely 3 színben és pedig világos, kö-
 zép és sötétsárga színben kapható. Kívánatra színmintát is
 küldök, 1 eredeti palack, körülbelül 1 kiló frt 1.50. Egy
 eredeti palackkal rendszeren 7-8 négyzetmétert lehet be-
 vonni, tehát 1 szobához 2-3 üveg szükséges.

Ferencz-pálinka. (Jótállás a valódiságért) Sóval és
 anélkül, mint gyógyszer feltalálva Lee William angol által,
 különösen ajánlva rheumatikus bajok fej- és fülfájás, szem-
 gyulladás ellen stb. valamint fogtisztító és conserváló szerül.
 1/2 literes üvegben frt —.80

Az 1885. évi országos kiállításon kitünő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási éremmel kitüntette.

Gavora József

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete
Budapest, váczi-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
egyházak és kápolnák
berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti rítus szerint.

Nevezetesen:
miseruhák, Ornatusok,

Régi ruhák újítását, valamint tüzarányozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst- és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Ponifikáló eszközök, Infulák.

reverendák,
ezimádák,
egyházi és társulati lobogók,
szent szobrok,
csillárok, kelyhek,
Monstranciák, stációképek, oltárok,
urkoporsókat,
stb. stb.

Egyházi szer-, himző- és zászlógyárunkban és kath. könyvkereskedésünkben kaphatók bárki által hirdett

iskolai tankönyvek, imakönyvek,

mindennemű tudományos és szépirodalmi munkák és tanszerek.

Miss. Romanumok,
Breviarumok,
Misemondó-ruhák.
Albák. Rochettok.
Reverendák.

Mennyezetek.
Szentségtartók.
Kelyhek.

Oltárlámpák.
Füstölők.
Gyertyatartók.

Olvások. Szenteltvíztartók.
Szobrok fa vagy kőanyagból.
Olajnyomatu v. festésű szent, táj- és genre-képek keretben vagy a nélkül.

Mindennemű

Keresztuti képek.
minden nagyságban és vitelben,

arany- és ezüst-himzések a legművésziesebben ké-

Kelyhek szentségtartók s öröklámpák

tüzarányozása a legszolidabb áron eszközöltetik.

Oltárok, szobrok, barlangok s hordozható baldachinmok saját vagy a beküldött rajz után készítettnek.

Templomi lobogók és társulati zászlók.

Harzonimok részletfizetésre.

Szűts és társa Hatvani-utca (Dréher-palota) 4.
Bécsben Kärntnerring 6.

Bécsbe intézett levelekre magyarul válaszolunk. — Képes árjegyzéket bérmentve küldünk.

BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

KÚNDÁNNIEL

ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésű

ANTIQUÁRI-KÖNYVKERESKEDÉSÉT

melyben nagybecsű régi művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mindjárt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók
Magyar irodalmi művek leggazdagabb választéka.

Az akadémiai könyvkiadó vállalat összes kiadványai olcsón megszerezhetők.
Folyóiratok és hírlapok legdúsabb raktára. Könyvek és könyvtárak megvételnek.

==== Könyvtárak és egyletek évi számlára vásárolhatnak. ====

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. — Részletes könyvjegyzék kérésre ingyen és bérmentve küldeték.

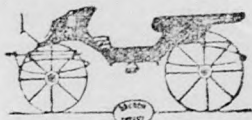
BUDAPEST,
IV., Egyetem-utca
1. szám.

A legjobb és legegészségesebb
ü d i t ő - i t a l,
 mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitünő ízű
 vegyületeket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
 legisztató cégnyos
SANATU-KUJ

oltja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb
 zor a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

Bogdán József

kocsigyáros

ajánlja több száza menő legújabb divatu kocsijait, egy kész halottas kocsijait a legkedvezőbb feltételek mellett, még részletfizetésre is.

Gyár: Budapest, IX., Páva-utca 10-12 Rak-
 táruk: IX., Páva-utca 7. sz. és Muzem-körut
 10 és 19. szám.

Minden tévutra vezetés kikerülése szempontjából, kér-
 jük az alábbi egyedül valódi és eredeti védjegyet
 figyelembe venni.

Felirat: W. Benger Söhne, Aláírás: Professor
 Dr. G. Jaeger.

Egyedüli főraktára

Magyarország részére

a dr. Jaeger G. tanár által kizárólag engedé-
 lyezett gyárosok

Benger W. Fiai, Bregenz

összes

NORMÁL-ALSÓRUHA-NEMŰNEK

JAEGER tanár

társulatánál

Tulajdonos:

Jordán Károly.

BUDAPEST,

IV. ker., Váci-utca 30. szám.

Férfi-, női- és gyermek-normál-alsóruha-neműek,
 gyapju szövetek, valamint felső-ruhák mérték sze-
 rintű készítése saját műtermünkben.

✿ Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. ✿

Felhívás.

A „Gazdák és Iparosok általános Hitelszövetkezete” mely a budapesti kereskedelmi és váltótörvényészek által a társas czégek lajstromába 1886. év VII. kötet 263. lapján 1731-I sorszám alatt bejegyezve lett, s így általános szövetkezetünk közérdekű céljának ismertetési ideje is elérkezvén, tisztelettel értesíti minden keresztény vallást követő hitsorsosait, hogy jótékony működését a vidékre is kiterjeszti; elhárítani szándékozván azon nyomasztó közgazdasági viszonyokat, melyek szerte pusztítanak az országban. Bajainkon csak összetartó erővel segíthetünk! Leghathatóbb erő rejlik pedig a szövetkezeti eszmében. Tömörüljünk keresztény hitsorsosainkkal egy testületté, anyagi érdekeinknek megvédelmezésére.

Az alapszabályok kivonatos ismertetése.

2. §. A szövetkezet célja: úgy a gazdaközönség, mint az iparos osztálynak alkalmat nyújtani arra, hogy bármely kisebb tőkeösszeg megtakaríthatása módjában legyen és a nagyobb, mint kisebb jogos hiteligények általa kielégíttethessenek; a gazda-közönség terményeinek és úgy a kész, mint a nyers iparcikknek könnyebb ért kesítése céljából, ár-
 csarnokok felállítására; — fogyasztási szövetkezetek alakítása, úgy a nagyobb iparcikkre, mint a közönséges házi szükségletre nézve.
 a szövetkezeti társulás alapján tagjai számára munkás telepek és házáptékezési egyesületek szervezése; váltó, köl-
 lezvény vagy kézi zálogok alapján a szövetkezeti tagok számára hitelt nyújtani; személy-hitelegyletek alakítása, s tagjaitól kama-
 tozó takarékbetéteket elfogadni; végül a szövetkezetnek saját céljára szolgáló ingatlanok szerzése, valamint a 46. §. értelmében
 a szövetkezeti tagoknak árverésre jutott ingatlainak megvásárlása.

5. §. A szövetkezet alapítókéjét képezik: a tagok által aláírott 20 firt névértékű s szelvényekkel ellátott részjegyek, melyeknek értéke egyszerre vagy részletekben, de legfeljebb 200 hét alatt törlesztendő; a részbeni törlesztések előlegesen tel-
 jesítendő s havonkénti fizetésnél (részjegyenként) 40 krajczárnál kevesebb nem lehet; a részjegyek törlesztései hetenkint leg-
 alább 10 krajczáros befizetésekben is teljesíthetők.

Minden részjegy után, annak névértékén kívül, aláírás alkalmával beiratás és szervezési költség fejében egy forint fizetendő.

7. §. Ezen szövetkezetnek tagja lehet bármely keresztény vallásfelekezethez tartozó s erkölcsileg kifogás alá nem
 alsó minden tisztességes önálló férfi és nő, valamint kiskorúak is, ha az igazgatóság által a szövetkezethez irásbelileg tett nyi-
 atkozat alapján fölvetettek.

13. §. Kölcsönt kaphat a szövetkezet rendes tagja:
 a) három aláírása váltókra, esetleg elfogadható kötelezvényekre;
 b) egy aláírású váltókra kölcsönt csak a személy-hitelegyleti tagok élvezhetnek;
 c) kölcsönt ad a szövetkezet: értekekre, részjegyekre, értékpapírokra és szövetkezeti részjegyekre;
 d) iparcikkre és gazdasági termékekre.

A Gazdák és Iparosok általános Hitelszövetkezetének igazgatósága:

Tiszteletbeli elnök: Dr. Balogh Sándor, köz- és váltó-ügyvéd, háztulajdonos, a Szt. László-Társulat alelnöke és
 a pápai Szt. Gergely-rend középkeresztese.

Igazgatók: Beinátngl József Emil, kalapgyáros. Éles Gusztáv, ügyvéd. Füredi Ferencz, ügyvéd. Dr. Hoitsy Pál,
 országgyűlési képviselő. Kovács J. János, földbirtokos, vezérigazgató. Kovács Gábor, földbirtokos Kecskeméten Kütlánya János,
 háztulajdonos s vasuti vállalkozó. Papp Elek, országgyűlési képviselő, igazg. elnök. Papp Károly, ref. lelkész. Salamon Pál,
 érseki jószágigazgató Kalocsán. Póttag: Nagy Géza, kereskedő.

Felügyelő bizottság: Balogh Gusztáv, miniszteri számtiszt. Tulok Benő, országgyűlési képviselő. Vasadi Balogh
 Lajos, ref. lelkész Gyurón, bizottsági elnök. Póttagok: Gradl E. Adolf, papirkereskedő. Kovács Mihály, háztulajdonos.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.

Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, alany-ezüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsejük csinos.

3 évi kezességgel adatként el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. Budapesten

főraktár:

fióküzlet:

V., váci-körút 28/I. szám a. | IV., koronaherczeg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitűnő tea.

Folyó évi július 6-áról kelt tudakozó soraira ezennel értesitem, miszerint a múlt évi szept. 29-én Onnét vett „Waterbury“ zseborával teljesen meg vagyok elégedve — különösen pontos járásával — Nógrád-Kálló, 1888. aug. 1-jén. Orbán Miklós.

GRÜNBAUM ARMIN

könyvkereskedése, papir-, író- és rajzszerk gyári raktára

Budapest, Muzeum-körút 15.

Az iskola év kezdetén bátorodom **könyvkereskedésem**et, papir-, író-, iskolai szerk, tan-szerk és térképek, valamint mindennemű **iskolai könyvek** beszerzésére lelkiismeretes és gyors kiszolgálására felajánlani.

Rendkívül kiterjedt készletem lehetővé teszi a megrendeléseket beérkeztek után azonnal elintézni; és így nagyra becsült vevőim a reklamá-lás és várakozás kellemetlenségeitől megvanak kímélve.

Csupán nagyrabecsült vevőim kényelmére rendeztem be papir és mindennemű írószerekből gyári raktárt, mivel így a kettős és drága postabért meglehet takarítani. Azon t. vevőimnek kik minden könyvszükségleteiket nálam fedezik, a papir áraknál oly engedményt nyújtok, hogy elárusítással járó fáradságukat dúsánan kárpótolja.

Nagyobb rendeléseknél szegény tanulók számára **ingyen** küldök könyveket és írószereket.

Azonkívül bárhol és bárki által ajánlott könyvek és zeneművek eredeti áron nálam is kaphatók. Csomagolási díjat nem számítok fel.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

HOL KÉSIK A KATH. AUTONOMIA?

ezimű röpiratot **35 krért** bérmentve küld a „Népnevelő“ kiadóhivatala.

IFJ. NAGEL OTTO

könyvkereskedése **Budapesten, Muzeum-körút**, a nemzeti színház bérházában.

Bevezetésre ajánlatos népisk. tankönyvek:

Módszerez tornatanítás. Népiskolai tornagyakorlatok írták HORVÁTH F. és JUHÁSZ Gy. Ára 40 kr.

Népiskolai földrajz Irta: BARNA J. fővárosi tanító, I. rész a népiskolák IV. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai földrajz, Irta: BARNA J. főv. tanító II. rész a népisk. V. oszt. számára. Kemény köt. ára 20 kr.

Népiskolai földrajz. Irta BARNA J. fővárosi tanító, III. rész a népiskolák VI. osztálya számára. Kemény kötésben ára 20 kr.

Magyarország története párhuzamosan **alkotmányunk változával** és a főbb világesemények függelékével az újabb miniszteri tanterv alapján, írta BARNA J. főv. tanító Harmadik kiadás. Kemény köt. 30 kr.

Népiskolai számtan. I. rész, a népiskolák II. osztálya számára írták VIRÁG JÓZSEF és WALTER K. fővárosi tanítók Kemény kötésben ára 15 k

Népiskolai számtan. II rész, a népiskolák III. osztálya számára, írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók Kemény kötésben ára 20 kr

Népiskolai számtan. III. rész, a népiskolák IV. osztálya számára. Írták VIRÁG J. és WALTER K. főv. tanítók. Kemény kötésben ára 20 kr.

Népiskolai számtan. IV. rész, a népisk. V. és VI. osztály számára. Írták VIRÁG J. és WALTER K. fővárosi tanítók. Kemény kötésben ára 40 kr.

Az egyenletek megfejtése népszerű modorban. — Irta SCHWARZ M. állami tanító, a népiskolák V., VI. osztályai és polgári iskolák számára 40 kr.

Német nyelven:

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben írta FLESC M. fővárosi tanító. I. Theil, für die unteren Jahrgänge der Volksschule. Második kiadás. Kemény kötésben ára 30 kr.

Leitfaden zum richtigen Denken, Sprechen und Schreiben, írta FLESC M. főv. tanító. II. Theil, für die oberen Jahrgänge der Volksschule. Kemény kötésben ára 30 kr. Az itt elősoroltakon kívül **valamennyi** iskola és más könyv általam jutányos áron beszerezhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

☛ Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.